

Sisäasianministeriö
Maahanmuutto-osasto

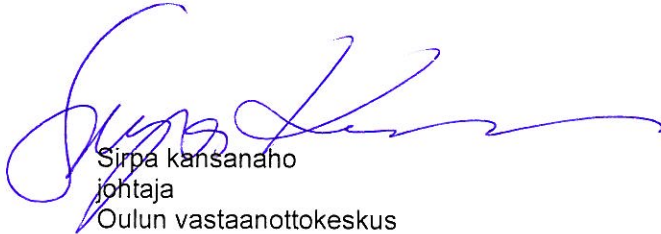
ASIA: Lausunto loppuraporttiin "Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava oikeudellinen neuvonta ja oikeusapu"

Oulun vastaanottokeskuksen näkemyksen mukaan yleinen oikeudellinen neuvonta voidaan jatkossakin järjestää vastaanottokeskusten kautta. Yleisestä oikeudellisesta neuvonnasta tulee kuitenkin säännellä vastaanottolaissa, kuten muistakin vastaanoton palveluista säännellään. Laissa tulisi määritellä mm. yleisen oikeudellisen neuvonnan sisältö ja neuvonnan erilaiset järjestämistavat (kuten mahdollisuus DVD:n käyttöön ja vastaanottokeskuksen henkilöstön antamaan yleiseen neuvontaan). Turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa yleinen oikeudellinen neuvonta voitaisiin antaa myös muulla tavalla kuin lakimiehen välityksellä. Selkeällä sääntelyllä turvataan yleisen oikeudellisen neuvonnan asianmukainen laatu ja turvapaikanhakijoiden yhdenmukainen ja tasavertainen kohtelu.

Sääntely on tarpeen myös oikeuspalvelujen kilpailuttamisen näkökulmasta, eritoten mikäli vastaanottokeskukset vastaavat jatkossakin oikeusapupalveluiden järjestämisestä kokonaisuudessaan. Kuten selvityksestä käy ilmi, työryhmä suosittelee neuvontapalvelujen hankintaprosessin selkeyttämistä ja toteaa hankintalain velvoitteet palvelujen hankinnassa. Työministeriö on kilpailuttanut v. 2005 pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeusapupalvelut julkisista hankinnoista annetun lain edellyttämällä tavalla. Markkinatuomioistuin totesi kilpailutuksessa tapahtuneen virheen eikä uutta kilpailutusta ole sen koommin järjestetty. Sisäasiainministeriö on antanut 19.2.2008 tiedotteen vastaanottokeskuksille turvapaikanhakijoiden oikeusapupalvelujen järjestämisestä. Tiedotteessa todetaan, että oikeusapupalveluiden hankinnassa tulee soveltaa hankintalakia. Vastaanottokeskuksen näkökulmasta on kohtuuton vaatimus, että jokainen vastaanottokeskus kilpailuttaa oikeusapupalvelut tilanteessa, jossa palvelun sisällöstä ei ole kunnollista sääntelyä eikä ministeriökään ole aikanaan onnistunut kilpailuttamaan palveluita hankintalain mukaisesti. Oulun vastaanottokeskus katsoo, että vastuu pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuspalveluiden keskitetystä kilpailuttamisesta (alueellisuus huomioiden) on sisäasiainministeriöllä tai Maahanmuuttovirastolla, jotka voivat tehdä kattavan kilpailutuksen ja joilla on riittävä osaaminen asian suhteen (oikeudellisen neuvonnan sisältö, vaativa kilpailutusprosessi).

Oulun vastaanottokeskuksen mielestä yksilöllisen oikeusavun siirtäminen osaksi oikeusapulain mukaista oikeusapujärjestelmää on erittäin perusteltua ja toivottavaa. Nykyinen järjestelmä ei ole tarkoituksenmukainen, eikä kaikilla vastaanottokeskuksilla ole välttämättä resursseja tai asiantuntemusta yksilöllisen oikeusavun laadun, tarpeellisuuden tai kustannustehokkuuden seurantaan. Yksilöllisen oikeusavun siirtäminen oikeusapujärjestelmään takaa paremmin turvapaikanhakijan oikeusturvan toteutumisen ja palveluntuottajan toiminnan valvonnan sekä poistaisi kaksoislaskutuksen mahdollisuudet ja epäselvyydet sen suhteen, missä vaiheessa siirrytään vastaanottokeskuksen rahoittamasta oikeusavusta oikeusapulain mukaisen oikeusavun piiriin.

Oulun vastaanottokeskus on tyytyväinen nykyisten yksilöllisten oikeusapupalveluiden tuottajiin. Asiakkaiden ja turvapaikkaviranomaisten (poliisi, maahanmuuttovirasto) toiminnan näkökulmasta on tärkeää huomioida palveluntuottajien alueellinen saatavuus ja mahdollisuus henkilökohtaiseen tapaamiseen ja yhteydenpitoon. Myös kustannusten näkökulmasta paikallisten toimijoiden saatavuudella on merkitystä. Siksi nykyisten erityisosaamista omaavien alueellisten palveluntuottajien toimintamahdollisuudet tulee huomioida mahdollisessa oikeusavun siirtohankkeessa. Vastaanottokeskus pitää tärkeänä, että myös oikeusaputoimistojen resurssitarve selvitetään mahdollisen siirtohankkeen yhteydessä ulkomaalais- ja turvapaikka-asioiden hoitamisen varmistamiseksi.

Sirpa kansanaho
johtaja
Oulun vastaanottokeskus